

ONZE WERELD

okt

10 € 5,95

bestaat
50
jaar!

Voor betrokken wereldburgers

ARNOLD KARSKENS

'Ik heb heel veel bereikt'

ISLAMONLINE

Site voor seks en fatwa's

CHINESE ARBEIDERS

Zwoegen op
ons speelgoed

DE ACHT GEBODEN

Hoe effectief zijn de
millenniumdoelen?

ECOMODE
VEROVERT DE CATWALK

8 717703 170054

Eco verovert de catwalk

De modewereld gonst van 'ethic': goede arbeidsomstandigheden en milieubewust zijn hip. De bladen babbelen erover, BN'ers en Bono bemoeien zich ermee. Maar ja, het vorige 'ecomode'-golfje, midden jaren negentig, was kortstondig. Maken we dit keer iets blijvends mee?

TEKST MICHEL ROBLES

Wat? Kleet jij je nog niet *hiphonest*? *Uncool*, hoor. Als je tenminste de modebladen mag geloven. 'Hoe eco zijn Halina Reijn, Chris Zegers en Tara Elders?' kopte *AvantGarde* op de mei-cover. Binnenin een fotoreportage met BN'ers in T-shirts van fairtrade modemerkt Edun, opgezet door Ali Hewson, de vrouw van U2's Bono.

Elle en *Elegance*, *Vogue* en *Vanity Fair*, cultblad *Link*, vakweekblad *Textilia* – iedereen schrijft over 'slow fashion', biokatoen en het ethiekgevoel dat door modeland waart.

Mode moet eerlijk en schoon geproduceerd worden: geen semi-slavernij meer van katoenboeren, of van kinderen en vrouwen in Aziatische 'sweat shops'.

Geen pesticiden of smerige verfstoffen. Geen onnodig dierenleed (bont). En geen graatmagere modellen op de catwalk: jonge meisjes moeten tegen uit-hongerwoede worden beschermd.

Topmodellen prediken couture-met-geweten. Ellettra Rossellini compenseert haar vliegreisjes met bomenaanplant. De Braziliaanse Gisèle Bündchen is fanatiek milieuactiviste in haar vaderland. En de favoriete goede doelen van onze eigen Doutzen Kroes? Wereldnatuurfonds, Greenpeace en Unicef, zo meldt *Vogue*.

Boegbeeld in trendmetropool Londen is ex-Beatledochter en ontwerperster Stella McCartney. Het creëren van sjieke, milieubewuste elfenjurkjes paart

Braziliaans topmodel Gisèle Bündchen is milieuactiviste en onze eigen Doutzen Kroes steunt Greenpeace en Unicef

McCartney aan acties voor dierenrechten. Leer en bont verfoeit ze, terwijl andere modemakers juist daaraan dik verdienen!

Hiphonest winkels en koopsites schieten uit de grond, ook in Nederland. De bekendste is Nukuhiva van tv-reispresentatrice Floortje Dessing. Eindelijk lijken 'fairtrade' en 'eco' welkom op de erepodia van het modespektakel. Of is het slechts een bevlieging? Tussen duizenden business-as-usual modereportages en kledingwinkels raken een paar 'ethic'-apostelen snel vergeten. Mode is mode: wispelturig. 'Trend of kentering?' – het tijdschrift *Elle* twijfelt nog.

Ecoluxury

Kopenhagen, afgelopen maart. Scandinavische (mode)designers zijn hot. De CPH Vision vakbeurs, waar uitverkoren jonge merken zich presenteren, telt 230 stands. Daaronder een tiental uitgesproken fairtrade en eco-ontwerpers. De Deense Camilla Norrback heeft deftig-pikante *ecoluxury* jurkjes hangen, naast laagdrempelige *street wear* – allemaal van milieukeurmerken voorzien. Ook IVANAhelsinki koketteert met gewetensvolle productiemethoden. Edun is present, Kuyichi, een initiatief van de Nederlandse organisatie Solidaridad, eveneens.

De Fransman Aurelyen ('geen achternaam') heeft in Peru het atelier Misericordia opgericht. Vrouwen en mannen met een getraumatiseerde achtergrond produceren daar jaarlijks 15.000 kledingstukken tegen ordentelijke lonen.

Iedereen verdient evenveel. Misericordia hangt onder meer bij Maison de Bonneterie, De Bijenkorf en de nieuwe tienermodezaak Evil Sisters.

Vintage

Relaxed op een poef zit ontwerpster Anna Huoviala van het splinternieuwe Finse merk Globe Hope te laptoppen en onopgemaakt wondermooi te wezen. Om haar heen hiphopperige kleding (girls en guys), uit afgekeurde fabriekspartijen leger- en ziekenhuiskleding en overgeschoten 'vintage'-stoffen – zeg maar: afkomstig uit grootvaders textiel-fabriekmagazijn.

Opnieuw kleuren en naaien – en hup: ineens heb je een speelse baggy broek. Huoviala: 'Stevige, stoere stoffen combineren met soepel bloesjeskatoen: dat geeft een uniek effect. Jonge Scandinavische designers volgen hun geweten op hun eigen manier. Sommigen laten alles fairtrade in ontwikkelingslanden produceren, anderen juist dicht bij huis: vanwege de energiebesparing (transport), en het past bij de noordse ambachtelijkheidstraditie. Wijzelf doen dingen samen met clubs als het Wereldnatuurfonds. Ons komende wintercollectiethema is 'arctic'. Geen banale opdrukken over bedreigde poolkappen en ijsberen, wel kleurstellingen die verwijzen naar de schoonheid ervan.'

Nog zo'n onbevangen starter is het Noorse AlohaHemp, frisse loot aan een bloeiende boom vol hennepmerken. Hennep is een sterk, mooi en milieuvriendelijk vezelgewas. 'Onze specialiteit is skate-

snowboard- en outdoormode', vertellen de piepjonge ontwerpster Silje Øygarden en verkoopleidster Nelly Torvik. 'We verwerken minimaal 55 procent hennep in ieder ontwerp. Uiteindelijk willen we ook toe naar biokatoen.'

Het gaat hard met zulke nieuwkomers. Globe Hope is mondiaal doorgebroken. Kauppa in Amsterdam is hun eerste Nederlandse verkooppunt. AlohaHemp hangt bij ruim honderd Scandinavische winkels. Vakbeurzen reserveren ruimte voor aanstormende *ethic* labels. De Londense Modeweek had er dit voorjaar een aparte afdeling voor. In New York en Parijs werden bezoekers getraceerd op modeshows met tientallen 'So Ethic'-merken.

Op de Arnhemse Modebiënnale werd afgelopen juni het exclusieve merk Ami-e-toi gelanceerd. Bedenkers zijn de ontwerpsters Rietje Compier en Jacqueline van Lent. Ami-e-toi combineert dure materialen met tweedehands-sierelementen. Alles wordt vervaardigd door speciaal opgeleide, dakloze vrouwen in Nederland.

Vijfhonderd ontwerpers

Een blijvende kentering durft CPH Vision organisator Jan Busch Carlsen in trendgevoelig Kopenhagen desondanks niet te beloven: 'Ontwerpers willen wel; vooral de kleinere fungeren als aanjagers. Maar de grote producenten moeten het willen oppakken. CPH helpt een handje. Met vijf speciale ontwerpen steunen wij dit keer Amnesty International.'

Het gerenommeerde Parijse trendvoorspellingsbureau Promostyl is stellig: minstens tot in 2009 zet *ethic* door. Inderdaad zijn er opvallende verschillen met vijftien jaar geleden, toen 'ethisch' en 'milieubewust' kortstondig opdoken in modeland.

Neem het aantal sociaal bevlogen kwaliteitsontwerpers. Toen had je alleen de Engelse Katherine Hamnett. Tegenwoordig timmeren alleen al in de Angelsaksische wereld vijfhonderd ontwerpers ethisch aan de weg. Voor haute-couturiers is maatschappelijk idealisme geen ver-van-mijn-catwalkshow meer: hun clientèle van Hollywood-acteurs en rocksterren stort zich massaal op

Zijdezachte brandnetel

Carla Wobma en echtgenoot Bob Crébas zijn mede-oprichters van kringloopwinkelketen Het Goed en van Marktplaats.nl. In 2004 verkochten zij Marktplaats aan veilingssite eBay. 'Via via kwamen we in gesprek met mensen die partners zochten voor projecten in biologische teelt voor brandneteltextiel', vertelt Wobma. 'Wanneer straks heel China zich modieus wil kleden, heb je absoluut milieuparende katoenvervangers nodig, die op veel plaatsen te telen zijn. Zelfs biologische katoenteelt gebruikt veel water, en vraagt bovendien anderhalf keer zoveel ruimte als gewone katoenproductie.' Brandnetelvezel kun je tot superfijne stof omtoveren. Isolierend of ademend, denim-ruw of meer-dan-zijdezacht. Eeuwen geleden gold brandnetelstof als luxetextiel. Onder de naam Brennells heeft ondernemersfamilie Crébas die draad vanaf 2005 opgepakt. Tot nog toe werden Duitse brandnetels gebruikt, binnenkort komt uit de Noordoostpolder de eerste eigen oogst: weinig transport, dus.

Links: Jurkje uit de eerlijke kledinglijn van IVANA-helsinki. Boven: Lingerie van Marlies Dekkers, die haar Chinese fabrieksarbeidsters goed betaalt. Onder: Diesel maakt kleding van milieubewuste vezels.

GLOBAL
WARMING
READY

DIESEL

*'Geen banale opdrukken over bedreigde poolkappen, wel
kleurstellingen die verwijzen naar de schoonheid ervan'*